

Menhirek a Hotyka-patak völgyében

Az emberiség a megalitikus kultúrák idősza óta előszeretettel nyúl a föld mélyében született vaskos, tömör, masszív természetes kőzetanyagokhoz, ha igazán időtálló, igazán maradandó szakrális, művészeti vagy kulturális alkotást kíván állítani. Főleg, ha ezt a szabad természetben teszi!

A kő az emberi élethez képest, az ember által átlátható, felfogható időléptékben valóban örökkévalónak tűnhet, pedig tudjuk jól, hogy egész hegységek, vagy akár teljes kontinensek is eltűntek már a földtörténet folytonosan átalakuló forgószínpadán.

Mégis a tapintásuk, a keménységük, a látványuk, az időjárás elemeivel szemben tanúsított dacos kitartásuk szinte időtlenné teszi a kőzeteket.

Nem véletlen hát, hogy már az újkőkorszakban is hatalmas méretű magányos tömbköveket, akár több száz tonnás kőoszlopokat állított fel a korszak embere, melyeket kelta eredetű szóval *menhireknek* nevezünk. A kifejezés *magányos követ* jelent magyarul, s legtöbbször valamilyen kultikus céllal, az ősök lelkének szimbólumaként meredtek az ég felé.

Hogy a kőtömbök állításának mélyen gyökerező kultusza mennyire velünk élő múlt még ma is, annak szép szakmakulturális példája a Zempléni-hegység déli felében, a Makkoshotykától észak felé vágódó Hotyka-patak völgyében – vagy régi nevén a Mély-völgyben – létrehozott erdész emlékmű.

Kifejezetten sejtelmes időben, borús-ködös-párás novemberi időjárásban jártam a festői szépségű, csendes patak völgyben, ahol a falutól már jó néhány kilométerre a ködből egyszer csak markáns, faragott kőtömbök emelkedtek ki, mint az egykori kelta menhirek mai hírnökei.

Az igazán látványos emlékmű összesen négy, félkörben felállított kőtömbből áll, melyek a feliratok tanúsága szerint a makkoshotykai erdők hű szolgálóinak állítanak emléket.

Szó szerint az erdő szolgálóinak, hiszen a négy obeliszken több mint 150 név sorakozik, a nevek mellett a beosztásuk és a szolgálati idejük van bevésvé. Többségükben egyszerű erdei munkások, egykori erdőőrök, vadőrök, akik emlékeztet igen ritkán szokták ilyen impozáns formában az utókorra hagyományozni.

A nagy részük egyszerű közkatona volt az erdei munkát végzők névtelen seregében, akik a két kezük erejét és a szakmájuk tapasztalatát adták évtizedeken át a zempléni erdők szolgálatában.

Az első hotykai menhírt 1967-ben állították fel a makkoshotykai Potácsfenyves mellett, ez volt országosan az első ilyen céllal létrehozott erdész emlékmű. Majd 1975-ben, 1985-ben és legutóbb 2012-ben emelkedtek fel rakott kőtálapzatukra a 4-5 méteres újabb kőtömbök.

Az emlékmű állításának kezdeményezője a zempléni erdészek által emberileg és szakmailag is nagyra tartott egykori sárospataki erdészvezető, erdészeti igazgató, *Koronky István* erdőmérnök volt, aki később a zempléni erdőkben munka közben elhunyt erdei munkások emlékét is kutatta és a balesetek helyszínein erdész emlékhelyeket létesített. Az emlékmű mellett szép pihenőhelyet is kialakítottak, amely kedvelt kirándulóhely a közeli Sárospatakról is.

S reméljük a nevek felvétele nem akad el 2012-nél, hiszen sajnos azóta is hunytak el neves zempléni erdész kollégák, akik a hotykai erdőket szolgálták egész életük alatt. Így talán a közeljövőben a legendás helyi erdész, a 2015-ben eltávozott hotykai Nagy Gyuri bácsi nevét is olvashatjuk majd a felesége 2011-ben megörökített neve alatt.

Szöveg és kép: **Nagy László**

